

A D L E C T O R E M.

runt, etiam si priuatæ quorundam libertati, videretur obesse, summo denique honore cum affecerunt. Moyses, qui apud Hebræos primus omnium leges tulit, nonne in summa veneratione semper extitit? Draco, & deinde Solon, qui Atheniensibus, Minos, qui Cretensibus, & Lycurgus, qui Lacedæmonijs sanctiones suas ediderunt, quantum sibi gloriam vendicarunt, & quam benè meriti de suis ciuitibus esse dicuntur? Horum scripta ad eò Romani sunt venerati, ut Decem viros ex S. C. constituerint, qui leges à Græcis ciuitatibus peterent, quas in æs incisas, & pro Rostris editas, populum docuerunt. Atque duas deinde ipsi addiderunt, ne quid profectò operi deesset. Cicero in libris suis de oratore ad Quintum fratrem, Crassum loquentem & duodecim has tabulas, diuinis penè laudibus efferentem, introducit, cum ait: Frement omnes (licet dicam quid sentio) Bibliothecas, me herculè omnium Philosophorum, vnus mihi videatur duodecim tabularum libellus, si quis legum fontes, ac capita viderit, & authoritatis pondere, & vtilitatis vbertate, superare. Ex his itaque apparet, eam primam omnium Politia faciem fuisse, in qua vnus Rempubl. administraret. Ex qua, quo pacto deinde Aristocratia, atque etiam Democratia sit orta, nunc prolixitatis euitandæ gratia, non disputo. Sed, vniuersum Politia munus atque officium, laconica breuitate recensebo. Politiam igitur, cuius fundamentum Religionem statuo, cum Aristotele in Rhetoricis, principatum & consuetudinem rerum nuncupo, secundum quam viuere vnumquemque, & conuersari de cer. Eam verò ab omni affectu & commotione liberam, sine amore, odio, spe, metu, ambitione aut auaritia, optimè Remp. ciuium, gubernare oportet, cuncta æquitatis & iustitiæ authoritate ac nutu gerere, ut neq; inflecti gratia, neque perfringi potentia, neque adulterari pecunia, possit. Improbos ac sceleratos, qui nec humanitatis, nec officij sui, nec publicè salutis rationem habent, vi, minis, vinculis, damno, ignominijs, exilio, verberibus, & morte etiam, quando extrema urgebit necessitas, coercere. Nam etsi omnes emendare, paucos aut si fieri potest, nullos, interimere debeat, tamen cum Politia clementia, non in ipsius modo, sed etiam in eorum, qui in Republic. viuunt, ingenijs sita sit, illique piarum constitutionum ac legum reuerentiam excutientes animis summa imis confundunt, vi opus est, ut vis repellatur. Ad hæc etiam eos, qui in benè constituta ciuitate, virtute aliqua, eruditione, & scientia excellunt, præmio & honore, splendore ac gloria, Politia afficiet, & dignitates tribuet ijs, qui optimè de Republica meriti esse videntur. Itaque Romani prisca in dandis Magistratibus & conferendis honoribus, non largitione, & ambitu, sed vera virtute nitebantur, & propter res egregiè gestas, domi militiæque meritos ciues, pratura, ædilitate consulari, & amplissimis honoribus cohonestabant. Duo itaque numina, maximè veneranda in Republica Democritus assererat, Præmium, scilicet, ac pœnam, optimi namque ciues, & benè de Republ. meriti, muneribus honoribusque augendi sunt: Deterrimi autem omni foeditatis exemplo affiendi. Porro, ut Politia optimarum constitutionum, ac legum auctoritate: Ita legum obseruatio Religionis opinione ac reuerentia, multò firmior erit. Itaque Rhadamanteus Gnosius, vir & iustitia, & sapientia summa, ciuilia instituta Cretensibus præscribens, quò maiore leges auctoritate muniret, summum Deorum Iouem, in consilio habere se finxit, cuius nutu singula quæque decreta, ad Cretenses deferret, eo autem inuento, ciues omnes dicto obidentes habuit, eosque ad frugalitatem, æquitatemque redegit. Hunc Minos sequutus, in antrum Iouis descendit, ut Plato libr. de Legibus scribit, ac noua quædam instituta deferrens, Iouem similiter Legum suarum numen asseruit. Lycurgus autem Apollinem: Amolixis, qui Gethis leges præscripsit, deam sibi prætulit Vestam, quæ præsens apud eas nationes numen habebatur. Apud Romanos, Numa Pompilius sanctionibus suis Egeriam Nympham præfecit, quo maiore reuerentia, eos populus acceperet. Sed quidnam sit ista Religio, dices? Seruius Sulpitius, Religionem dictam esse tradidit, quod propter sanctitatem à nobis, & ab alijs humanis actionibus remota sit, atque seposita. Cicero libro de Deorum natura secundo, à relegendo, Religionem deducit, inquit: Qui autem omnia, quæ ad cultum Deorum pertinerent, diligenter retractarent, & tanquam relegerent, sunt dicti Religiosi, à relegendo. Quemadmodum & libr. primo de natura Deorum, Sanctitatem, scientiam colendorum Deorum tradit. Verùm ineptam & anilem hanc Ciceronis interpretationem, Firmianus, Lactantius libro de vera sapientia IIII. Capit. xxvIII. deridens, Religionem à vinculo pietatis deductam esse confirmat. Quòd hominem sibi Deus religauerit, & pietate constrinxerit. Quia seruire nos ei, ut Domino: & obsequi, ut patri necesse est. Benè ergò nomen id interpretatus est Lucretius, qui ait, Religionum se nodos exsoluere. Huic D. Augustinus, libro de vera Religione cap. 55. his verbis subscribit. Religar nos Religio vni omnipotenti Deo, quia inter mentem nostram, qua illum intelligimus, & patrem & veritatem, id est, lucem interiorem, per quam illum intelligimus, nulla interposita creatura est. Eam & alibi hoc pacto describit. Religio est, quæ superioris cuiusdam naturæ, quam diuinam vocant, curam, caremoniamque affert. Nulla autem Politia vnquam firma, aut benè constituta censebitur, nisi Religioni summa in ea laus, & veneratio